

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 19/2011-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. marca 2011 v pléne zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Jána Lubyho, Lajosa Mészárosa, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti Z. K., M., a PaedDr. P. V., M., oboch zastúpených advokátom JUDr. A. B., K., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Martin konaných 27. novembra 2010, za účasti Mgr. art. A. H., M., primátora mesta Martin, zastúpeného JUDr. J. M., takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. K. a PaedDr. P. V. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2010 doručená sťažnosť Z. K., M., a PaedDr. P. V., M. (ďalej len „sťažovatelia“), oboch

zastúpených advokátom JUDr. A. B., K., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Martin konaných 27. novembra 2010.

Uznesením pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/2011 z 12. januára 2011 boli sťažnosti oboch sťažovateľov spojené a prijaté na ďalšie konanie.

Sťažovatelia napádajú zvolenie primátora mesta Martin Mgr. art. A. H. (ďalej len „zvolený primátor“) pre neústavnosť a nezákonnosť volieb.

Sťažovatelia svoje tvrdenie o neústavnosti a nezákonnosti volieb odôvodnili týmito skutočnosťami:

„1. sťažovateľ má dôvodné podozrenie z manipulovania výsledkov volieb pri sčítavaní hlasov, nakoľko absentovala krížová kontrola jednotlivými členmi okrskových volebných komisií, resp. boli priamo vykázaní pod hrozbou násilia z miestnosti určenej na sčítavanie hlasov, čo sa udialo vo väčšine volebných okrskov najmä okrsku č. 19, okrsku č. 20 a okrsku č. 9. Pri sčítavaní hlasovacích lístkov jednotlivých kandidátov na primátora vo volebnom okrsku č. 20 bolo zistené, že na označenie kandidáta na primátora A. H., bolo takmer v polovici prípadov použité rovnaké pero, ktoré však nebolo totožné s perom, ktoré bolo poskytnuté voličom na označovanie hlasovacích lístkov volebnou komisiou za plentou, okrem toho tieto hlasovacie lístky vykazovali rovnaký spôsob úpravy...

2. podľa priebežných informácií ústrednej volebnej komisie týkajúcej sa účasti vo voľbách v meste Martin sa táto cca po 18,00 hod pohybovala v rozpätí od 25 - 30 %, po uzavretí volebných miestností vyskočila na takmer 50 % oprávnených voličov; táto skutočnosť, vrátane dôvodného podozrenia o manipulácii s hlasovacími lístkami tým spôsobom, že určití voliči sa volieb nezúčastnili, napriek tomu bola ich účasť formálne zachytená v zápisnici, má za následok porušenie viacerých ustanovení volebného zákona...

3. porušenie volebného moratória prostredníctvom konania viacerých osôb, najmä prednostky MÚ Martin K. K., ktorá vyzývala občanov resp. voličov A. H. prostredníctvom internetovej komunikácie (tak zverejnením na stránke www... ako aj zasielaním nevyžiadanej emailovej komunikácie) k jeho voľbe za primátora mesta Martin...

4. ovplyvňovanie voličov tzv. kupovaním hlasov, resp. hrozbou násilia, čo vyplýva z výpovedí viacerých voličov z rôznych volebných okrskov, pričom tento okruh osôb ako oznamovateľov je oveľa početnejší.“

Sťažovatelia ako dôkaz predložili kópie výsluchov – oznámení vykonaných na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“). Išlo o záznamy o výpovedi J. H., P. Ch., J. F., J. N. a K. K.

Na základe opísaného skutkového stavu sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález: *„Volby primátora mesta Martin konané dňa 27.novembra 2010 sú neplatné.“*

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval zvoleného primátora Mgr. art. A. H., aby sa vyjadril k sťažnosti.

Listom doručeným ústavnému súdu 9. februára 2011 sa zvolený primátor vyjadril k sťažnosti. Uviedol, že *„Prisviedčam názoru, že priebeh volieb nezahrňa iba hlasovanie voličov, ale aj všetky iné úkony subjektov zúčastnených na voľbách, ktoré sú v príčinnej súvislosti s voľbami. Preto základ môjho vyjadrenia tvorí prejudiciálna akceptácia právnej (listinnej) dôkaznosti a vecnej či organizačnej bezchybnosti všetkých zodpovedných osôb – predsedov a členov volebných komisií, ako aj tých orgánov, či inštitúcií, ktoré zabezpečovali, organizovali, kontrolovali či vykonávali akúkoľvek súčinnosť v súlade so Zákonom SNR č. 346/1990 Zb. pri voľbách do orgánov samosprávy mesta Martin.“*

K námietke absencie krížovej kontroly zvolený primátor uviedol, že *„K uvedenej námietke si dovoľujem vyjadriť nesúhlasný názor so skutkovou argumentáciou sťažovateľov s tým, že navrhujem ústavnému súdu vykonať dôkaz oboznámením sa s obsahom zápisníc mestskej volebnej komisie o výsledku volieb, ako aj s obsahom zápisníc okrskových volebných komisií a súvisiacou volebnou dokumentáciou týkajúcou sa prepočítavania hlasovacích lístkov.“*

Ďalej uviedol, že „*k totožnej námietke si dovoľujem vysloviť aj argumentačne nesúhlasné stanovisko, ktoré vychádza z osobného presvedčenia o právnej bezchybnosti a ničím neobmedzenej vecnej súčinnosti predsedov, členov a zapisovateľov volebných komisií vychádzajúc pritom z ust. § 42 ods. 1, 2 s použitím ust. § 43 ods. 1, 2 zák. č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí a zákonnej možnosti rozhodnutia každého člena odmietnuť podpísať zápisnicu o výsledku volieb s právne garantovanou možnosťou takéhoto člena uvedenia dôvodov odmietnutia podpisu, ktorý by musel byť v zápisnici poznamenaný. Takáto skutočnosť podľa relevantných poznatkov a môjho poznania nenastala a v žiadnej zo zápisníc okrskových volebných komisií vo vzťahu k námietke sťažovateľov nebola zistená.*“.

K námietke, že určití členovia volebných komisií boli z miestnosti určenej na sčítavanie hlasov pod hrozbou násillia vykázaní a táto skutočnosť sa mala udiať v komisii č. 20, zvolený primátor uviedol, že takáto hrozba by sa musela udiať priamo vo volebnej miestnosti a za účasti ďalších členov komisie, o čom by tento určite bol túto skutočnosť poznačil do zápisnice.

K námietke, že vo volebnom okrsku č. 20 bolo v polovici prípadov pri označení jeho mena použité jedno pero, uviedol, že „*môžem len konštatovať úplnú dôveru v predsedu a členov volebnej komisie Okrsku č. 20, ako aj ostatných okrskov, ktorý podľa môjho názoru a v súlade s listinnými dôkazmi plne v zmysle § 31 zák. č. 346/1990 Zb. zabezpečovali ústavne čisto, právne bezchybne a organizačne nerušene práva občanov – voličov tak, ako to predpokladá uvedené zákonné ustanovenie zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí*“.

Pokiaľ ide o námietku, že účasť vo voľbách bola nižšia, až pri uzatvorení volebných miestností stúpila na 50 %, čo malo byť spojené s manipuláciou s hlasovacími lístkami, zvolený primátor poukázal na listinné dôkazy a tiež na spoluprácu mestskej polície a Policajného zboru pri zabezpečení volebného aktu a uviedol, že neboli žiadne podklady a informácie o narušení volieb a volebnej účasti, „*ako vyplýva zo zápisníc všetkých*

okrskových komisií tieto boli podpísané bez výhrad a tvoria dôkazný materiál s vysokým stupňom dôkaznej situácie“.

K námietke sťažovateľov k tzv. kupovaniu hlasov uviedol, že *„v rozsahu svojho vyjadrenia si dovoľujem vyjadriť názor, že zápisnice o oznámení oznamovateľov J. H., P. Ch., J. F., J. N., K. K., sú mne neznáme dôkazy, o aké zápisnice ide, voči ktorému orgánu sa domáhajú akých práv, na akom skutkovom základe. Z hľadiska môjho vnútorného presvedčenia a úcty k ústavnému súdu a osobných postojov k spravodlivosti a čestnosti, ktorú prezentujem už druhé volebné obdobie v meste Martin, môžem ústavnému súdu zodpovedne vyhlásiť, že nemám priamu ani nepriamu vedomosť o tom, že by som ja osobne alebo osoby, ktoré zabezpečovali moju volebnú kampaň konali tak neetickým, nemorálnym a neprávny spôsobom, žeby ohrozili bezúhonnosť mojej osoby, môjho mena, osobnej cti tak, ako uvádza sťažovateľ ovplyvňovaním voličov formou kupovania hlasov či hrozbou násilia.“.*

Ďalej uviedol, že *„vychádzajú z vyššie uvedenej argumentácie mám za to, že dôkazovo nie je významné tvrdenie sťažovateľa a vypovedacia schopnosť zápisnice o nejakom oznámení oznamovateľov, tieto sú zjavne jednostranným účelovým prejavom a nemôžu tvoriť ucelený dôkaz pre ústavný súd, že niečo z obsahu takéhoto tvrdenia sa skutočne stalo...“.*

Zvolený primátor predložil opisy zápisníc všetkých volebných okrskov, v ktorých úhrnom získal 9 883 hlasov, Z.K. 3 499 hlasov a PaedDr. P. V. 3 729. Zároveň vykonal porovnanie hlasov v namietanom okrsku č. 9, č. 20 a č. 19. Z predloženého porovnania vykonal záver, že z matematického hľadiska nedošlo k výrazným odlišnostiam.

Podľa jeho názoru *„sťažovatelia dostatočným spôsobom neoznačili ani nepredložili kvalifikované dôkazy spôsobilé preukázať skutočnosti, že v prevažnej väčšine volebných okrskov dochádzalo k porušeniu volebného zákona takými skutočnosťami, ktoré by mali vplyv, resp. by mohli mať priamy vplyv na vyhlásenie výsledku volieb do mestského zastupiteľstva či primátora mesta Martin.“.*

Na základe vyššie uvedených dôvodov si dovoľujem navrhnúť, aby ústavný súd vec sťažovateľov objektívne a spravodlivo posúdil a na základe vlastného právneho názoru po jej prerokovaní vo veci rozhodol, pričom si dovoľujem navrhnúť, aby sťažnosti v súlade s ust. § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde zamietol.“

II.

Na základe žiadosti ústavného súdu vedúca organizačno-právneho odboru listom z 28. januára 2011 sp. zn. 11549/2011 predložila zápisnice okrskovej volebnej komisie č. 9, č. 19 a č. 20, ako aj zápisnicu mestskej volebnej komisie v Martine. Z predložených zápisníc a ich sumarizácie vyplýva, že voľby primátora mesta Martin sa zúčastnilo v 51 okrskoch mesta 5 kandidátov, pričom zvolený primátor získal 9 883 hlasov voličov, Z. K. 3 499 hlasov voličov a PaedDr. P. V. 3 729 hlasov voličov, zvyšní dvaja kandidáti dostali 1 507 a 703 hlasov voličov.

Podľa zápisnice z okrsku č. 9 do zoznamu bolo zapísaných 860 voličov, volieb sa zúčastnilo platnými hlasmi 397, pričom zvolený primátor dostal 217 hlasov, Z. K. 80 hlasov a PaedDr. P. V. 43 hlasov.

Zápisnicu podpísalo 10 členov volebnej komisie bez vznesenia pripomienok.

Zo zápisnice okrskovej komisie č. 20 vyplýva, že volieb primátora v tomto okrsku sa zúčastnilo 351 voličov z 879 zapísaných, primátor dostal 214 hlasov, Z. K. 65 hlasov a PaedDr. P. V. 48 hlasov.

Zápisnicu okrskovej volebnej komisie podpísalo 10 jej členov bez vznesenia pripomienok.

Podľa zápisnice okrskovej volebnej komisie č. 19 bolo v jej obvode zapísaných 983 voličov, volieb primátora sa zúčastnilo 413 voličov, ktorí zvolenému primátorovi dali 191 hlasov, Z. K. 111 hlasov a PaedDr. P. V. 72 hlasov.

Zápisnicu 27. novembra 2010 podpísalo 9 členov okrskovej volebnej komisie č. 19 bez vznesenia námietky k priebehu volieb.

Zo zápisnice mestskej volebnej komisie z 27. novembra 2010 vyplýva, že vo voľbách bolo zapísaných 47 871 voličov a volieb sa zúčastnilo 19 321 voličov.

Zápisnicu podpísalo 7 členov mestskej komisie bez vznesenia pripomienok k voľbám. Súčasťou zápisnice je stanovisko komisie k prijatým podnetom:

a) prvú skupinu tvoria podania Mgr. art. A. H., M. V., M. B. a E. K., ktorí oznámili, že v čase volebného moratória boli doručované do poštových schránok letáky pod názvom „*dôležité upozornenie*“, ktoré podpísali kandidáti na primátora S. B., D. D., Z. K. a P. V.,

b) druhú skupinu tvoria sťažnosti J. B. a J. R., ktoré oznámili, že im volal neznámy človek z telefónneho čísla... a vyzýval ich voliť p. K.

Mestská volebná komisia sťažovateľom oznámila, že „*miestna volebná komisia v Martine konštatuje, že v zmysle zák. č. 346/1990 Zb. nedisponuje žiadnou právomocou v týchto veciach rozhodovať*“.

Keďže obaja sťažovatelia predložili kópie výsluchov J. H., P. Ch., J. N., K. K. a J. F., ktorí na generálnej prokuratúre podali oznámenie o kupovaní rómskych voličov v rôznych častiach Martina, ústavný súd zistil stav konania na generálnej prokuratúre.

Dňa 7. februára 2011 listom sp. zn. IV/1 Gn 1469/10 riaditeľ trestného odboru JUDr. T. Š. oznámil, že:

„1) Dňa 2. 12. 2010 sa dostavili na generálnu prokuratúru bez predchádzajúceho predvolania pán J. F., trvale bytom M., pán K. K., trvale bytom M. a pán J. N., trvale bytom M., za účelom podania trestného oznámenia v súvislosti s priebehom komunálnych volieb primátora a poslancov mestského zastupiteľstva v Martine ktoré sa uskutočnili dňa 27. 11. 2010 v Martine. Prokurátorka trestného odboru generálnej prokuratúry predmetné podania odstúpila listom zo dňa 13. 12. 2010 (spisových značiek IV/1 Gn 1470/10, IV/1 Gn

1469/10 a IV/1 Gn 1468/102) z dôvodu miestnej a vecnej príslušnosti Okresnej prokuratúre v Martine, o čom boli menovaní písomne vyrozumení.

2) Dňa 6. 12. 2010 sa dostavili spoločne na generálnu prokuratúru bez predchádzajúceho predvolania pán P. Ch. trvale bytom M., prechodne bytom M. a pán J. H., trvale bytom M. za účelom podania trestného oznámenia v súvislosti s priebehom komunálnych volieb primátora a poslancov mestského zastupiteľstva v Martine ktoré sa uskutočnili dňa 27. 11. 2010 v Martine. Prokurátor trestného odboru obe podania odstúpil listom zo dňa 10. 12. 2010 (spisovej značky IV/1 Gn 1452/10) na ďalšie konanie Krajskej prokuratúre v Ž., o čom boli obaja menovaní písomne vyrozumení.

Iné opatrenia zo strany generálnej prokuratúry k predmetným podaniam (trestným oznámeniam) vo vzťahu k podriadeným prokuratúram prijaté neboli. “

Prílohou listu generálnej prokuratúry sú zápisy a výpovede J. H., ktorý oznámil, že 27. novembra 2010 v Martine, časť P., ho oslovila skupina Rómov s tým, aby išiel voliť, že ho odvezú do volebnej miestnosti a za jeho hlas mu po voľbe odovzdá 10 €. Súčasne ho žiadali, aby volil pána H., keď odmietol, jeden zo skupiny mu dal facku. Zjavne ich nahnevalo, že nejde voliť.

Oznamovateľ P. Ch. uviedol, že v Martine, časť P., ho zastavila 27. novembra 2010 skupina Rómov s tým, že mu dajú odmenu 10 €, ak bude voliť pána H., a keďže je nezamestnaný, pán primátor mu vybaví aj robotu. Do volebnej miestnosti ho odviezli na aute, ktoré malo anglické poznávacie značky. Po odvolení mu na mieste vyplatili odmenu 10 €.

Zo zápisnice spísanej na generálnej prokuratúre s J. F. vyplýva, že v deň volieb 27. novembra 2010 v Martine skupina Rómov, ktorú bližšie nepozná, zvažala Rómov do volebnej miestnosti za peniaze. Títo ľudia potom z volebnej miestnosti doniesli čisté lístky, za ktoré im vyplatili 5 až 20 €.

Z výpovede K. K. vyplýva, že ho obťažoval M. K. a nahováral ho, aby išiel voliť, za čo mu ponúkal 10 € vopred a 10 € po voľbe. On sám sa s ním odmietol baviť.

Z výpovede J. N. vyplýva, že do jeho domu prišiel M. K. a M. D., pričom ho nahovárali, aby išiel voliť pána H. Pred voľbou mu dali 10 €, vhodil zakrúžkovaný lístok a s čistým vyšiel von, kde mu dali ďalších 5 €.

Generálna prokuratúra zápisnice o výsluchu oznamovateľov odstúpila Krajskej prokuratúre v Ž., ktorá ich odstúpila Okresnej prokuratúre M. Táto okresná prokuratúra odstúpila zápisnice o výsluchu miestne príslušným obvodným oddeleniam Policajného zboru (ďalej len „obvodné oddelenie“).

Obvodné oddelenie Policajného zboru M. uznesením sp. zn. ČVS-ORP-173/02-MT-2011 z 3. februára 2011 odmietlo oznámenie P. Ch. s tým, že nezistilo dôvod na začatie trestného stíhania pre trestný čin marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 Trestného zákona, zároveň vec odovzdalo ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 41 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“).

Uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru M. sp. zn. ČVS-ORP-98/02-MT-2011 z 11. februára 2011 bolo oznámenie J. N. odovzdané Obvodnému úradu v M., odboru všeobecnej vnútornej správy na konanie o priestupku proti majetku podľa § 50 ods. 1 zákona o priestupkoch.

Uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru M. sp. zn. ČVS-ORP-194/02-MT-2011 zo 7. februára 2011 bolo odmietnuté oznámenie K. K., pretože nebol zistený dôvod na začatie trestného stíhania.

O ostatných oznámeniach ešte konanie nebolo skončené.

III.

Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Voľby sú všeobecne akceptovaným demokratickým prostriedkom pravidelného obnovenia verejnej moci voličmi.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva.

Prostredníctvom čl. 30 ods. 2 ústavy sa garantuje všetkým oprávneným voličom spolurozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení príslušných zastupiteľských orgánov pri rešpektovaní zásad všeobecnosti rovnosti a priamosti volebného práva, ako aj tajnosti hlasovania (aktívne volebné právo). Ústava zároveň garantuje najmä prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov, a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy) uchádzať sa o zvolenie za člena (poslanca) niektorého zo zastupiteľských orgánov za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (PL. ÚS 43/07)].

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (PL. ÚS 34/99, PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktorá je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 82/07).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon všetkých politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a uplatňovanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Článok 31 ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje a predurčuje spôsob formovania politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoj výraz predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/97).

Voľby môžu byť v zmysle judikatúry ústavného súdu spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (nesprávne sčítanie), k volebnému deliktu (úmyselná činnosť k zmareniu alebo ovplyvneniu volieb), alebo len k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania [kupovanie hlasov (PL. ÚS 98/07)].

Podľa § 63 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže:

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 87/07).

Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta.

Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“ alebo „zákon o voľbách“), ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledok sú prejavom skutočnej vôle voličov.

S ohľadom na uvedené zásady a kritériá ústavný súd v danom prípade posúdil, či zistené skutočnosti jednotlivito, alebo spoločne sú ústavne relevantným porušením príslušných ustanovení volebného zákona a ústavy.

Prvou vznesenou námietkou sťažovateľa bolo, že došlo k manipulácii pri sčítavaní hlasov, pretože absentovala krížová kontrola jednotlivými členmi, a došlo tiež k vykázaniu pod hrozbou násilia z miestnosti na sčítavanie hlasov najmä v okrsku č. 9, č. 19 a č. 20.

V okrsku č. 20 malo dôjsť k použitiu rovnakého pera a rovnakej úprave temer polovice volebných lístkov.

Podľa § 15 ods. 4 zákona o voľbách okrsková volebná komisia zabezpečuje priebeh hlasovania, najmä dozerá na správne odovzdávanie hlasovacích lístkov a dbá na poriadok vo volebnej miestnosti.

Okrsková volebná komisia sčíta hlasy a vyhotoví zápisnicu o hlasovaní, ktorú dostane každý člen komisie.

Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uviedol, že volebná komisia je orgánom verejnej moci, ktorý túto vykonáva vo verejnom záujme. Inak povedané, volebná komisia je inštitúciou verejnej moci a činnosť, ktorú vykonáva, je činnosťou vykonávanou vo verejnom záujme.

Okresná volebná komisia vo voľbách do obecnej samosprávy plní aj úlohy garanta ústavnosti a zákonnosti samotného volebného aktu a prvotného sčítania hlasov.

Závažné pochybenia okrskových komisií vo svojom súhrne sú schopné ovplyvniť slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, ktorú garantuje čl. 39 ústavy a zákon o voľbách (PL. ÚS 1/07 z 23. januára 2008).

Ústavný súd si vyžiadal zápisnice o hlasovaní z okrskových komisií, ktoré uviedli obaja sťažovatelia a po ich preskúmaní zistil, že ich podpísali všetci členovia okrskových komisií, pričom nikto nemal pripomienku k volebnému aktu, ktorú mohol vpísať do zápisnice.

Sťažovatelia neuviedli konkrétne skutočnosti nátlaku v komisii, ktoré by bolo možné v konaní o sťažnosti preskúmať.

Pokiaľ ide o krížovú kontrolu z prehľadu hlasovaní všetkých 51 okrskových komisií v meste Martin, počet hlasov pre zvoleného primátora v okrskoch č. 9, 19 a č. 20 sa nevymyká priemeru, aký dosiahol v iných obvodoch.

V druhej svojej námietke sťažovatelia uviedli, že účasť voličov v meste Martin nezodpovedala skutočnosti. Malo dôjsť k nárastu účasti od 18.00 h do skončenia volebného aktu. K tejto námietke sťažovatelia nedoložili konkrétne námietky, ktorou by sa bolo možné zaoberať.

Je nelogické, že by v 51 okrskoch došlo k manipulácii s volebnými lístkami bez toho, aby túto skutočnosť niekto z členov týchto komisií signalizoval mestskej volebnej komisii.

Sťažovatelia namietali porušenie volebného moratória najmä prednostkou Mestského úradu v M. K. K. cez internetovú komunikáciu.

Účelom § 30 ods. 11 volebného zákona je vymedziť také aktivity politických strán, nezávislých kandidátov, ktoré sú počas volebného moratória zakázané. Použitím metódy doslovného výkladu by bolo možné dospieť k záveru, že počas volebného moratória sú zakázané len tie formy volebnej agitácie, ktoré sú výslovne uvedené v § 30 ods. 11 volebného zákona.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína svoj právny názor vyslovený v konaní sp. zn. PL. ÚS 73/07, podľa ktorého z § 30 ods. 11 volebného zákona nemožno vyvodiť absolútny zákaz akejkol'vek volebnej kampane počas volebného moratória.

Sťažovatelia nepredložili také závažné skutkové zistenia, ktoré by svedčili o hrubom a závažnom porušení volebného moratória.

Najzávažnejšia námietka vznesená sťažovateľmi sa dotýkala ovplyvňovania volebného aktu tzv. kupovaním hlasov voličov. K tejto námietke podali oznámenie na generálnej prokuratúre občania mesta Martin J. N., K. K., J. F., P. Ch. a J. H.

V týchto oznámeniach bolo vykonané, resp. je vykonávané konanie Obvodným oddelením Policajného zboru M., ktoré nezistilo také konania, ktoré by mali za následok

trestné stíhanie a trestný čin marenia a prípravy volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 Trestného zákona.

Ústavný súd vychádzajúc zo svojich zistení a až naznačených právnych východísk konštatoval, že vykonané dokazovanie len čiastočne potvrdilo námietky sťažovateľov, a to v takej miere, ktorú nemožno hodnotiť ako spôsobilú na ovplyvnenie volebnej súťaže politických síl.

Ústavný súd poukazuje na značné rozdiely medzi počtom hlasov, ktoré získal zvolený primátor a ktoré získali sťažovatelia, a tiež na skutkové závery, z ktorých v danom prípade neumožňujú vysloviť záver o hrubom alebo závažnom, prípadne opakovanom porušení volebných predpisov pri voľbách primátora mesta Martin konaných 27. novembra 2010, a preto podľa § 63 písm. d) zákona o ústavnom súde sťažnosť oboch sťažovateľov zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2011